

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2009. gada 10. decembrī*

Lieta C-345/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgericht Schwerin* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 8. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 28. jūlijā, tiesvedībā

Krzysztof Peśla

pret

Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: otrās palātas priekšsēdētājs, kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši P. Linda [*P. Lindh*], A. Ross [*A. Rosas*], U. Lehmuss [*U. Lohmus*] un A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents),

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerālvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 2. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- K. Pešlas [*K. Pešla*] vārdā — B. Kempers [*B. Kemper*], *Rechtsanwalt*,
- Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un J. Kempere [*J. Kemper*],
pārstāvji,
- Čehijas valdības vārdā — M. Smoleks [*M. Smolek*], pārstāvis,
- Grieķijas valdības vārdā — E. Skandalu [*E. Skandalou*] un S. Vodina [*S. Vodina*],
pārstāves,
- Īrijas vārdā — D. O'Hagans [*D. O'Hagan*], pārstāvis, kam palīdz M. Kolins
[*M. Collins*], *SC*, un D. Dods [*D. Dodd*], *BL*, kā arī K. Kina [*K. Keane*], *BL*,
- Ungārijas valdības vārdā — J. Fazekaša [*J. Fazekas*] un K. Vereša [*K. Veres*], kā arī
M. Fehērs [*M. Fehér*], pārstāvji,

- Austrijas valdības vārdā — E. Ridls [*E. Riedl*], pārstāvis,

- Somijas valdības vārdā — A. Gimareša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*], pārstāve,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — H. Stēvlbeks [*H. Støvlbæk*] un M. Adams [*M. Adam*], kā arī M. Folkommere [*M. Vollkommer*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokātes secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 39. pantu.

- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp K. Peslu, kas ir Polijas pilsonis, un *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* (Meklenburgas-Rietumpomerānijas Tieslietu ministrija) par pēdējās atteikumu ļaut viņam, nenokārtojot zināšanu pārbaudījumu tiesību jautājumos, kas ir obligāts pārbaudījumiem, ko sauc par “erstes juristisches Staatsexamen” (pirmais valsts eksāmens tiesību zinātnēs; turpmāk tekstā — “pirmais valsts eksāmens”), kā tiesību zinātņu praktikantam (“Rechtsreferendar”) veikt jurista profesijām paredzētu sagatavošanas praksi.

Atbilstošās valsts tiesību normas

- 3 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka, lai strādātu jebkādā reglamentētā jurista profesijā, Vācijā principā ir jāiegūst “Befähigung zum Richteramt” (tiesības ieņemt tiesneša amatu). Saskaņā ar Vācijas likuma par tiesnešiem (*Deutsches Richtergesetz*; turpmāk tekstā — “*DRiG*”) 5. panta 1. punktu šīs tiesības tiek piešķirtas personām, kas ir nokārtojušas pirmo valsts eksāmenu tiesību studiju beigās kādā universitātē, kā arī otro valsts eksāmenu tiesību zinātnēs sagatavošanas prakses (*Rechtsreferendariat*; turpmāk tekstā — “sagatavošanas prakse”) beigās.
- 4 Saskaņā ar *DRiG* 5.a panta 2. punktu universitātes studijas — kam jābūt ilgušām vismaz divus gadus Vācijā — veido obligātie priekšmeti un specializētie priekšmeti, pastāvot izvēles iespējām. Obligātie priekšmeti ir saistīti ar civiltiesību, krimināltiesību, publisko tiesību un procesuālo tiesību pamataspektiem, ieskaitot priekšmetus, kas saistīti ar Eiropas tiesībām, juridisko metodoloģiju un filozofijas, vēstures un socioloģijas pamataspektiem. Specializēto priekšmetu mērķis ir papildināt studijas, padziļināt zināšanas obligātajos priekšmetos, ar kuriem tie ir saistīti, kā arī nodrošināt starpdisciplināru un starptautisku pieeju tiesībām.
- 5 Saskaņā ar *DRiG* 5.d panta 2. punkta pirmo teikumu priekšmetiem, kas ietilpst pirmajā valsts eksāmenā, ir jābūt tādā līmenī, ka viņu studijas varētu tikt pabeigtas četros ar pusi gados. Saskaņā ar tā paša likuma 5. panta 1. punkta noteikumiem šo pirmo eksāmenu veido universitātes eksāmens dažādos specializētajos priekšmetos un valsts eksāmens obligātajos priekšmetos. Saskaņā ar minētā 2. punkta trešo teikumu pēdējais minētais eksāmens tiek organizēts rakstveida un mutvārdu pārbaudījuma formā.
- 6 Saskaņā ar *DRiG* 5. panta 2. punktu studiju un sagatavošanas prakses saturam ir jābūt saskaņotam. Saskaņā ar šī paša likuma 5.b pantu sagatavošanas prakse ilgst divus gadus un to veido obligātie prakses periodi, kā arī viens vai vairāki izvēles prakses periodi.

Saskaņā ar šo pašu pantu šīs prakses obligātās daļas norisinās parastajā civillietu tiesā, prokuratūrā vai krimināllietu tiesā, pārvaldes iestādē un pie advokāta. Saskaņā ar *DRiG* 5.d panta 3. punkta pirmo teikumu otrā valsts eksāmena tiesību zinātnēs rakstiskajai daļai ir jānorisinās laikā no astoņpadsmitā līdz divdesmit pirmajam sagatavošanas prakses mēnesim.

- 7 *DRiG* 5.b panta 4. punktā ir paredzēts, ka katra sagatavošanas prakses obligātā daļa ilgst trīs mēnešus, izņemot pie advokāta veikto prakses daļu, kura ilgst deviņus mēnešus.
- 8 Šo mācību ietvaros un saskaņā ar Likuma par tiesām (*Gerichtsverfassungsgesetz*; turpmāk tekstā — “*GVG*”) 10. pantu tiesību zinātņu praktikanti tiesneša uzraudzībā var izskatīt savstarpējas juridiskās palīdzības lūgumus, uzklaust lietās dalībniekus tiesvedībā, izņemot krimināllietas, vākt pierādījumus un vadīt tiesas sēdes. *GVG* 142. panta 3. punktā ir paredzēts, ka tiesību zinātņu praktikantiem var uzticēt veikt prokuratūras darbinieka aizstājēja pienākumus šī darbinieka uzraudzībā.
- 9 *Länder* [federālās zemes] pienākums ir sīkāk precizēt šo tiesisko regulējumu. Saskaņā ar Meklenburgas-Rietumpomerānijas federālās zemes likuma par juristu izglītību (*Gesetz über die Juristenausbildung im Land Mecklenburg-Vorpommern*; turpmāk tekstā — “*JAG-M-V*”) 21. panta 3. punktu sagatavošanas prakse, ko veicis tiesību zinātņu praktikants, ietilpst izglītībā, kuru reglamentē publiskās tiesības. Tiesību zinātņu praktikanti saskaņā ar *JAG-M-V* 21.a panta 2. punktu saņem ikmēneša palīdzību uzturlīdzekļu veidā. Šīs sagatavošanas prakses laikā viņi ir pakļauti hierarhiskai kontrolei un viņiem ir jāievēro sava prakses vadītāja norādījumi saskaņā ar likuma par juristu izglītību piemērošanas noteikumu (*Verordnung zur Ausführung des Juristenausbildungsgesetzes*; turpmāk tekstā — “*JAPO M-V*”) 36. panta 1. un 2. punktu. Saskaņā ar *JAG-M-V* 24. pantu sagatavošanas mācību periods beidzas dienā, kad ir paziņots, ka veiksmīgi ir nokārtots eksāmens vai nav nokārtots pirmais atkārtotais eksāmens.

10 Saskaņā ar *DRiG* 6. panta 1. punktu iespēja veikt sagatavošanas praksi ir atkarīga no pirmā valsts eksāmena veiksmīgas nokārtošanas. Saskaņā ar tā paša likuma 112.a pantu, ja kādas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis tajā ir ieguvis universitātes diplomu tiesību zinātnēs, kas viņam ļauj šajā dalībvalstī iegūt pēcdiploma mācības advokāta profesijā, viņš Vācijā var lūgt šo universitātes diplomu atzīt par līdzvērtīgu pirmajam valsts eksāmenam. Ja diploms tiek atzīts par līdzvērtīgu, ieinteresētā persona var veikt sagatavošanas praksi.

11 No lietas materiāliem izriet, ka *DRiG* 112.a pants ar virsrakstu "Līdzvērtīguma novērtēšana, lai varētu veikt jurista profesijām paredzētu sagatavošanas praksi" tika pieņemts pēc Tiesas 2003. gada 13. novembra sprieduma lietā *C-313/01 Morgenbesser (Recueil, I-13467. lpp.)*. Šajā pantā ir noteikts:

"(1) Eiropas Savienības dalībvalsts, citas Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu dalībvalsts vai Šveices pilsoņi, kas kādā no šīm valstīm ieguvuši universitātes diplomu tiesību zinātnēs, kurš minētajā valstī ļauj iegūt pēcdiploma izglītību Eiropas advokāta profesijā atbilstoši likuma par Eiropas advokātu darbību Vācijā 1. pantam, pēc viņu lūguma var veikt sagatavošanas praksi, ja vien viņu zināšanas un prasmes atbilst tām, ko apliecina valsts eksāmena veiksmīga nokārtošana obligātajos priekšmetos 5. panta 1. punkta nozīmē.

(2) 1. punktā minēto zināšanu un prasmju pārbaudē ņem vērā universitātes diplomu un iesniegtos apliecinājošos dokumentus, proti, diplomus, eksāmenu rezultātus vai jebkuru citu dokumentu, kas apliecina spējas vai atbilstošu profesionālo pieredzi. Ja attiecīgajā pārbaudē netiek konstatēts līdzvērtīgums vai tiek konstatēts tikai daļējs līdzvērtīgums, pēc attiecīga lūguma var veikt spēju pārbaudi.

(3) Spēju pārbaude ir valsts eksāmens, kas jākārtu vācu valodā, kas ir saistīts ar nepieciešamajām zināšanām Vācijas tiesībās un kura mērķis ir novērtēt kandidāta spēju veiksmīgi veikt juridisko sagatavošanas praksi. Priekšmeti, kuros notiek

pārbaudījumi, ir civiltiesības, krimināltiesības un publiskās tiesības, un attiecīgās procesuālās tiesības. Valsts eksāmena rakstiskie pārbaudījumi obligātajos priekšmetos ir jākārt otrajā teikumā uzskaitītajās tiesību nozarēs, kurās pietiekamas zināšanas jau nav pārbaudītas 2. punkta pirmajā teikumā paredzētajā pārbaudē.

(4) Kandidāts ir izturējis spēju pārbaudi, ja

1. viņš veiksmīgi nokārto vairākus pārbaudījumus, kuri jānokārto, lai būtu izturēts valsts eksāmens obligātajos priekšmetos saskaņā ar tās federālās zemes tiesībām, kurā notiek pārbaude, taču šim skaitlim ir jāatbilst vismaz pusei no minētajā valsts eksāmenā paredzētajiem pārbaudījumiem, un
2. viņš veiksmīgi nokārto pārbaudījumus vismaz divās 3. punkta otrajā teikumā uzskaitītajās tiesību nozarēm, no kuriem vismaz viens pārbaudījums ir nokārtots civiltiesību jomā.

Ja pietiekamas zināšanas vienā no 3. punkta otrajā teikumā minētajām tiesību nozarēm jau ir konstatētas pārbaudē 2. punkta pirmā teikuma nozīmē, tiek uzskatīts, ka pārbaudījumi šajā jomā ir veiksmīgi nokārtoti.

(5) Nenokārtotu spēju pārbaudījumu atkārtoti var kārtot vienu reizi.

- (6) Līdzvērtīguma atzīšana 1. punkta nozīmē līdzinās pirmā valsts eksāmena veiksmīgai nokārtošanai 5. panta 1. punkta nozīmē.

[..]”

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 12 2003. gada decembrī K. Pesla pabeidza universitātes studijas Poznaņas Universitātes Juridiskajā fakultātē (Polija), iegūstot maģistra diplomu (“magister”). 2005. gada janvārī Frankfurtes pie Oderas Universitātes Juridiskā fakultāte (Vācija), kurā viņš kopš 1998. gada bija studējis vienlaikus ar studijām Polijā, Vācijas un Polijas tiesību studiju programmas beigās viņam piešķīra akadēmisko grādu “Master of German and Polish Law” un 2005. gada februārī — akadēmisko grādu “Bachelor of German and Polish Law”.
- 13 2005. gada novembrī K. Pesla iesniedza lūgumu ļaut viņam piedalīties jurista profesijām paredzētajā sagatavošanas praksē Meklenburgas-Rietumpomerānijas federālajā zemē. Sava pieteikuma pamatojumam, iesniedzot arī citus apliecinājošus dokumentus, piemēram, iegūtos kredītpunktus, kas attiecas uz dažādām studiju programmām, kā arī dokumentus, kuri apliecina viņa profesionālo pieredzi, kursus un mācības, kurās viņš piedalījies, viņš ir atsaucies uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*.
- 14 Ar 2007. gada 27. marta lēmumu *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* noraidīja lūgumu atzīt līdzvērtīgumu DRiG 112.a panta nozīmē. Tā uzskata, ka kritērijs, kas ļauj novērtēt līdzvērtīgumu, ir tādu zināšanu iegūšana, kuras vajadzīgas pirmā valsts eksāmena nokārtošanai obligātajos priekšmetos tā paša likuma 5. panta 1. punkta nozīmē. Zināšanas ārvalstu tiesībās nevar tikt atzītas par līdzvērtīgām, ņemot vērā pastāvošās atšķirības salīdzinājumā ar Vācijas tiesībām. Turklāt saskaņā ar šo noraidīto lēmumu Vācijas tiesībās iegūtās zināšanas, kas prasītas kredītpunktiem,

kurus K. Pesla ieguvis *Master of German and Polish Law* programmas ietvaros, ir nepārprotami zemāka līmeņa nekā prasītas pirmā valsts eksāmena rakstiskajos pārbaudījumos obligātajos priekšmetos.

- 15 Minētajā noraidošajā lēmumā tomēr ir precizēts, ka K. Pesla, ja viņš to lūgtu, varētu piedalīties spēju pārbaudē atbilstoši *DRiG* 112.a panta 3. punktam.
- 16 2007. gada 27. aprīlī K. Pesla par 2007. gada 27. marta lēmumu iesniedza prasību iesniedzējtiesā. Šīs prasības pamatojumam viņš galvenokārt norāda, ka *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* veiktais līdzvērtīguma novērtējums ir pretrunā Tiesas judikatūrā izstrādātajiem kritērijiem. Ja zināšanas un spējas Vācijas tiesībās, kas ir prasītas pirmajā valsts eksāmenā, ir novērtējuma kritērijs, kas jāņem vērā, ārvalstu diploms nekādā ziņā nevarētu atbilst šādam kritērijam, jo Vācijas tiesības parasti netiek mācītas citās dalībvalstīs.
- 17 Pakārtoti K. Pesla kritizē minēto noraidošo lēmumu, jo tajā nepietiekami ir ņemtas vērā zināšanas, ko viņš ieguvis Vācijā savu studiju, prakses, darbības divās universitātes katedrās un mācību laikā.
- 18 *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* norāda, ka apstrīdētais noraidošais lēmums ir pamatots. Tā uzskata, ka iegūto zināšanu līdzvērtīgumu nevar atzīt.

19 Uzskatot, ka šajos apstākļos tajā izskatāmā strīda risinājums ir atkarīgs no nosacījumiem, ko EKL 39. pants izvirza līdzvērtīguma atzīšanai *DRiG* 112.a panta 1., 2. un 6. punkta nozīmē, *Verwaltungsgericht Schwerin* [Šverinas Administratīvā tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

- “1) Vai ar EKL 39. pantu ir saderīgs tas, ka līdzvērtīgums saskaņā ar [*DRiG*] 112.a panta 1. un 2. punktu tiek atzīts tikai tad, ja no iesniegtajiem dokumentiem var secināt, ka kopienas pilsonim ir tādas zināšanas un prasmes, kādas tiek pārbaudītas (Vācijas jurista) eksāmenā obligātajos priekšmetos atbilstoši [*DRiG*] 5. panta 1. punktam?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša:

Vai EKL 39. pants nosaka, ka vienīgais kritērijs Kopienas tiesībām atbilstoši līdzvērtīguma pārbaudei ir tas, vai Eiropas Savienībā iegūtais Kopienas pilsoņa universitātes diploms kopā ar citiem profesionālo izglītību vai pieredzi apliecinājošiem dokumentiem no (intelektuālās) izglītības līmeņa un ieguldījuma viedokļa ir salīdzināms ar [pirmo valsts eksāmenu]?

- 3) Ja atbilde arī uz otro jautājumu ir noliedzoša:

Vai ar EKL 39. pantu ir saderīgs tas, ka līdzvērtīguma atzīšana saskaņā ar [*DRiG*] 112.a panta 1. un 2. punktu satura ziņā tiek balstīta uz (Vācijas jurista) pirmā valsts eksāmena obligātajiem priekšmetiem, bet, ņemot vērā jau citur sekmīgi iegūto juridisko izglītību Kopienas teritorijā, tiek izvirzītas tikai mazliet “samazinātas” prasības?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 20 Pirmie divi jautājumi, kas ir jāizskata kopā, attiecas uz to, kādas zināšanas ir jāņem vērā kā atskaites punkts, lai novērtētu, vai personai, kas iesniegusi lūgumu, nenokārtojot šim nolūkam paredzētos pārbaudījumus, ļaut tai tieši veikt jurista profesijām paredzētu sagatavošanas praksi, ir tāds zināšanu līmenis, kas līdzvērtīgs tam, kāds parasti tiek prasīts, lai veiktu šādu praksi attiecīgajā dalībvalstī. Tādējādi pirmais jautājums ir saistīts ar to, vai minētajām zināšanām ir jāattiecas uz uzņemošās dalībvalsts tiesībām, bet otrā jautājuma mērķis savukārt ir noskaidrot, vai zināšanas citas dalībvalsts tiesību jomā gan no izglītības līmeņa, gan no šajā sakarā ieguldītā laika un pūļu viedokļa var uzskatīt par līdzvērtīgām zināšanām, kas prasītas, lai varētu veikt jurista profesijām paredzētu sagatavošanas praksi uzņemošajā dalībvalstī.
- 21 Uzdotot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai ir iespējams, ka Kopienų tiesībās ir prasība, ka zināšanu līmenis uzņemošās dalībvalsts tiesībās, kas prasīts, lai varētu veikt jurista sagatavošanas praksi, kas ir obligāta pirms otrā valsts eksāmena tiesību zinātnēs, un sākt darboties kādā no jurista profesijām, zināmā mērā ir jāsamazina, lai veicinātu personu brīvu pārvietošanos.

Par pirmajiem diviem jautājumiem

- 22 Lai atbildētu uz pirmajiem diviem jautājumiem, vispirms ir jāatgādina, ka persona, kas atrodas K. Peslas situācijā, pamata prāvā nevar atsaukties uz atvasinātajām Kopienų tiesībām, lai panāktu, ka tiek atzīti viņa akadēmiskie grādi un viņa profesionālā pieredze, lai varētu veikt izglītības praktisko daļu, kas ir priekšnoteikums, lai varētu strādāt kādā no jurista profesijām Vācijā.

- 23 Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīva 98/5/EK par pasākumiem, lai atvieglotu advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu dalībvalstī, kas nav tā dalībvalsts, kurā iegūta kvalifikācija (OV L 77, 36. lpp.), attiecas tikai uz advokātu, kas ir pilnībā kvalificēts savā izcelsmes dalībvalstī (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 45. punkts). Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka tiesību zinātņu praktikanta darbība tiek uzskatīta par izglītības praktisko daļu, kas ir priekšnoteikums, lai varētu strādāt kādā no jurista profesijām Vācijā. No tā izriet, ka šo darbību nevar kvalificēt kā “reglamentētu profesiju” saskaņā ar Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvu 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību (OV 1989, L 19, 16. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 14. maija Direktīvu 2001/19/EK (OV L 206, 1. lpp.), kas ir jānošķir no jurista profesijām Vācijā tieši šī vārda nozīmē, piemēram, no advokāta profesijas (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 46.–55. punkts).
- 24 Kā tas tika apstiprināts tiesas sēdē, pamata lietās aplūkojamo faktu rašanās dienā K. Pesla nebija ieguvis vajadzīgo profesionālo kvalifikāciju, lai varētu strādāt advokāta profesijā Polijā.
- 25 No Tiesas judikatūras izriet, ka gan EKL 39. pants, kas ir skaidri minēts uzdotajos jautājumos, gan EKL 43. pants ir piemērojami situācijā, kāda ir aplūkojama pamata prāvā.
- 26 Pirmkārt, no lietas materiāliem, īpaši no Vācijas valdības apsvērumiem, izriet, ka, pirmkārt, tiesību zinātņu praktikantiem savas prakses ietvaros ir jāizmanto zināšanas, kas iegūtas studiju laikā, un tādējādi prakses vadītāja uzraudzībā jādod ieguldījums darbībā, ko veic prakses vadītājs, un ka, otrkārt, viņi savas prakses laikā saņem atbildību ikmēneša uzturlīdzekļu veidā. Šajā sakarā Tiesa jau ir atzinusi, ka, tā kā tiesību zinātņu praktikanti veic reālu un faktisku algotu darbību, viņi ir uzskatāmi par darbaņēmējiem EKL 39. panta nozīmē (šajā sakarā skat. 2005. gada 17. marta spriedumu lietā *C-109/04 Kranemann*, Krājums, I-2421. lpp., 12.–18. punkts).

- 27 Otrkārt, Vācijas tiesiskajā regulējumā paredzētā sagatavošanas prakse veido mācību laiku un ir obligāts priekšnoteikums darbam advokāta profesijā Vācijā, kas ir reglamentēta profesija, uz kuru attiecas EKL 43. pants (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 60. punkts).
- 28 Turklāt ir jānorāda, ka šo abu pantu piemērošanu nevar izslēgt pamata lietā, pamatojoties uz izņēmumiem, kas attiecīgi paredzēti EKL 39. panta 4. punktā attiecībā uz “nodarbinātību civildienestā” un EKL 45. panta pirmajā daļā attiecībā uz “darbības jomām, kas [dalībvalstī] kaut netieši ir saistītas ar valsts varas īstenošanu”.
- 29 Pirmkārt, ja tiesību zinātņu praktikants daļu savas prakses īsteno ārpus valsts sektora, ir jāatgādina, ka jēdziens “nodarbinātība civildienestā” neietver nodarbinātību privātpersonas vai privāttiesību juridiskās personas labā neatkarīgi no darbinieka pienākumiem (skat. 1998. gada 29. oktobra spriedumu lietā C-114/97 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-6717. lpp., 33. punkts; un iepriekš minēto spriedumu lietā *Kranemann*, 19. punkts).
- 30 Kaut arī strīdā, par kuru ir taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Kranemann*, runa ir par minētās sagatavošanas prakses daļu, kas tika īstenota ārpus valsts sektora, ir jānorāda, ka, tā kā tiesību zinātņu praktikants daļu savu mācību ir īstenojis parastajā civillietu tiesā, valsts pārvaldē, prokuratūrā vai krimināllietu tiesā, šis praktikants, kā Vācijas valdība to ir uzsvērusi tiesas sēdē, rīkojas atbilstoši prakses vadītāja norādījumiem un viņa uzraudzībā, kā tas turklāt izriet no šī sprieduma 8. un 9. punktā citētajiem *GVG* un *JAPO M-V* noteikumiem.
- 31 Līdz ar to uz tiesību zinātņu praktika darbību nevar attiekties izņēmums, kas paredzēts EKL 39. panta 4. punktā, jo tas neattiecas uz nodarbinātību, kas, kaut arī tā ir saistīta ar valsti vai citām publisko tiesību struktūrām, tomēr nav saistīta ne ar vienu no

uzdevumiem, kas attiecas uz civildienestu tiešā šī vārda nozīmē (skat. it īpaši 1980. gada 17. decembra spriedumu lietā 149/79 Komisija/Belģija, *Recueil*, 3881. lpp., 11. punkts, kā arī 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā C-47/02 *Anker u.c.*, *Recueil*, I-10447. lpp., 59. punkts).

- 32 Otrkārt, EKL 45. panta pirmajā daļā paredzētā atkāpe ir attiecināma tikai uz tām darbībām, kas pašas par sevi ir tieša un konkrēta līdzdalība valsts varas īstenošanā (skat. it īpaši 1974. gada 21. jūnija spriedumu lietā 2/74 *Reyners*, *Recueil*, 631. lpp., 45. punkts; 1993. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-42/92 *Thijssen*, *Recueil*, I-4047. lpp., 8. punkts, un 2001. gada 31. maija spriedumu lietā C-283/99 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-4363. lpp., 20. punkts).
- 33 Līdz ar to, ņemot vērā iemeslus, kas analogi šī sprieduma 30. punktā izklāstītajiem, tiesību zinātņu praktikanta darbības, pat ja tās ir īstenotas valsts sektorā, neietilpst EKL 45. panta pirmajā daļā paredzētā izņēmuma piemērošanas jomā (pēc analogijas skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Thijssen*, 22. un 23. punkts).
- 34 Jānorāda arī, ka gadījumā, ja nav saskaņoti nosacījumi, ar kādiem drīkst darboties kādā profesijā, dalībvalstīm ir tiesības noteikt, kādas zināšanas un kvalifikācijas ir vajadzīgas šīs profesijas veikšanai, un pieprasīt iesniegt diplomu, kas apliecina šo zināšanu un kvalifikāciju esamību (skat. 1987. gada 15. oktobra spriedumu lietā 222/86 *Heylens u.c.*, *Recueil*, 4097. lpp., 10. punkts; 1991. gada 7. maija spriedumu lietā C-340/89 *Vlassopoulou*, *Recueil*, I-2357. lpp., 9. punkts, kā arī 1992. gada 7. maija spriedumu lietā C-104/91 *Aguirre Borrell u.c.*, *Recueil*, I-3003. lpp., 7. punkts).
- 35 Tomēr ir svarīgi atgādināt, ka Kopienų tiesībās ir paredzēti ierobežojumi, kas dalībvalstīm jāievēro, īstenojot šo kompetenci, jo šajā sakarā pieņemtās valsts tiesību normas nedrīkst radīt nepamatotu šķērslī EKL 39. un 43. pantā garantēto pamatbrīvību faktiskai īstenošanai (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Heylens u.c.*, 11. punkts, kā arī 1993. gada 31. marta spriedumu lietā C-19/92 *Kraus*, *Recueil*, I-1663. lpp., 28. un 32. punkts).

- 36 Šajā sakarā no Tiesas judikatūras izriet, ka valsts tiesību normas, kurās ir paredzēti nosacījumi par kvalifikāciju, pat ja tos piemēro bez diskriminācijas pilsonības dēļ, var kavēt minēto pamatbrīvību īstenošanu, ja attiecīgās valsts tiesību normas abstrahējas no zināšanām un kvalifikācijām, ko ieinteresētā persona jau ieguvusi citā dalībvalstī (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Vlassopoulou*, 15. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Kraus*, 32. punkts; 1994. gada 22. marta spriedumu lietā C-375/92 Komisija/Spānija, *Recueil*, I-923. lpp., 18. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 61. un 62. punkts).
- 37 No tā izriet, ka dalībvalsts iestādēm ir pienākums, izskatot citas dalībvalsts pilsoņa lūgumu ļaut piedalīties praktiskajās mācībās, lai vēlāk strādātu reglamentētā profesijā, ņemt vērā ieinteresētās personas profesionālo kvalifikāciju, salīdzinot, pirmkārt, kvalifikāciju, ko apliecina viņa diplomi, sertifikāti un citi dokumenti, kā arī atbilstoša viņa profesionālā pieredze, un, otrkārt, profesionālo kvalifikāciju, kas ir prasīta valsts tiesību aktos (šajā sakarā skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Vlassopoulou*, 16. punkts, kā arī lietā *Morgenbesser*, 57. un 58. punkts).
- 38 Šajā judikatūrā ir pausts princips, kas raksturīgs EK līgumā paredzētajām pamatbrīvībām (šajā sakarā skat. 2000. gada 14. septembra spriedumu lietā C-238/98 *Hocsman*, *Recueil*, I-6623. lpp., 24. punkts, un 2002. gada 22. janvāra spriedumu lietā C-31/00 *Dreessen*, *Recueil*, I-663. lpp., 25. punkts). Tādējādi, kā tas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Morgenbesser* 61. punkta, analīze neatšķiras atkarībā no tā, vai runa ir par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, vai brīvību veikt uzņēmējdarbību, kas ir minēta, lai iebilstu pret atteikumu, kāds tiek aplūkots pamata prāvā, atļaut kandidātam no dalībvalsts, kas nav Vācijas Federatīvā Republika, veikt sagatavošanas praksi, nenokārtojot spēju pārbaudījumu tiesību zinātņu priekšmetos, kas ir obligāti pirmajam valsts eksāmenam.
- 39 Kā Tiesa to vairākkārt ir atzinusi, šī sprieduma 37. punktā minētajai salīdzinošās pārbaudes procedūrai ir jāļauj uzņemošās dalībvalsts iestādēm objektīvi pārlicināties, ka ārvalstu diploms apliecina, ka tā īpašniekam ir zināšanas un kvalifikācijas, kas ir ja ne identiskas, tad vismaz līdzvērtīgas tām, kuras apliecina valsts diploms. Šī ārvalstu dokumenta līdzvērtīguma pārbaude ir jāveic, tikai ņemot vērā personas, kam tas izsniegts, zināšanu un kvalifikāciju līmeni, ko šis dokuments, ņemot vērā studiju un ar to saistīto praktisko mācību raksturu un ilgumu, ļauj prezumēt (skat. iepriekš minētos

spriedumus lietā *Heylens u.c.*, 13. punkts; lietā *Vlassopoulou*, 17. punkts; lietā *Aguirre Borrell u.c.*, 12. punkts; 1994. gada 22. marta spriedumu lietā Komisija/Spānija, 13. punkts, kā arī lietā *Morgenbesser*, 68. punkts).

40 Ja šis salīdzinošās diplomu pārbaudes rezultātā tiek secināts, ka zināšanas un kvalifikācijas, ko apliecina ārvalstu diploms, atbilst tām, kas prasītas valsts tiesību normās, dalībvalstij ir pienākums atzīt, ka šis diploms atbilst tajās izvirzītajiem nosacījumiem. Savukārt, ja salīdzinājumā atklājas tikai daļēja zināšanu un kvalifikāciju atbilstība, uzņemošā dalībvalsts var pieprasīt, lai ieinteresētā persona pierāda, ka tā ir ieguvusi trūkstošās zināšanas un kvalifikācijas (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Vlassopoulou*, 19. punkts; lietā *Aguirre Borrell u.c.*, 14. punkts; 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-234/97 *Fernández de Bobadilla, Recueil*, I-4773. lpp., 32. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 70. punkts, kā arī 2004. gada 7. oktobra spriedumu lietā C-255/01 *Markopoulos u.c.*, Krājums, I-9077. lpp., 64. un 65. punkts).

41 Šajā sakarā kompetentajām valsts iestādēm ir jānovērtē, vai zināšanām, kas iegūtas uzņemošajā dalībvalstī vai nu studiju cikla, vai praktiskas pieredzes ietvaros, var būt nozīme, lai pierādītu, ka ir iegūtas trūkstošās zināšanas (iepriekš minētie spriedumi lietā *Vlassopoulou*, 20. punkts; lietā *Fernández de Bobadilla*, 33. punkts, un lietā *Morgenbesser*, 71. punkts).

42 Pamatojoties uz trīs iepriekšējos šī sprieduma punktus izklāstīto judikatūru un it īpaši uz iepriekš minētā sprieduma lietā *Morgenbesser* 68. punktu, kā arī uz tā 70. punkta pirmo teikumu, K. Pešla norāda, ka, lai Kopienas tiesībām atbilstošā veidā piemērotu tādu valsts tiesību normu kā *DRiG* 112.a panta 1. un 2. punktu, galvenokārt ir jāņem vērā zināšanas un kvalifikācijas, kas ir iegūtas izcelsmes dalībvalsts — šajā gadījumā Polijas Republikas — tiesībās, un attiecīgā gadījumā tikai pakārtoti ņemt vērā zināšanas un kvalifikācijas, kuras iegūtas uzņemošajā dalībvalstī — šajā gadījumā Vācijas Federatīvajā Republikā. Viņš uzskata, ka, ja zināšanas un spējas Vācijas tiesībās būtu atskaites punkts, lai veiktu salīdzinājumu, ārvalstu diploms nekādā ziņā nevarētu atbilst izvirzītajiem nosacījumiem, ņemot vērā, ka Vācijas tiesības parasti netiek mācītas citās

dalībvalstīs. Tādējādi viņš uzskata, ka brīva pārvietošanās praksē būtu neiespējama jauniem juristiem, kas kvalifikāciju ir ieguvuši dalībvalstī, kas nav Vācijas Federatīvā Republika.

43 Šī argumentācija ir pamatota ar nepareizu tās judikatūras interpretāciju, ar ko tā ir pamatota.

44 Saskaņā ar šo judikatūru, veicot salīdzinošo pārbaudi, kas izklāstīta šī sprieduma 37. un 39.–41. punktā, dalībvalsts var ņemt vērā objektīvas atšķirības, kas saistītas gan ar attiecīgās profesijas tiesisko regulējumu izcelsmes dalībvalstī, gan darbības jomu, kurā tā ietilpst. Advokāta profesijas gadījumā dalībvalstij līdz ar to ir pamats veikt salīdzinošo diplomu pārbaudi, ņemot vērā atklātās atšķirības attiecīgo valsts tiesību sistēmu starpā (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Vlassopoulou*, 18. punkts, un lietā *Morgenbesser*, 69. punkts).

45 Kā tas izriet no šī sprieduma 37. punktā citētās judikatūras un pretēji tam, ko apgalvo K. Pesla, zināšanas, ko apliecina citā dalībvalstī izsniegts diploms un citās dalībvalstīs iegūtas kvalifikācijas un/vai profesionālā pieredze, kā arī pieredze, kas iegūta dalībvalstī, kurā kandidāts lūdz reģistrāciju, ir jāpārbauda salīdzinājumā ar uzņemošās dalībvalsts tiesību aktos prasīto profesionālo kvalifikāciju (šajā sakarā skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Aguirre Borrell* u.c., 11. punkts; 1996. gada 1. februāra spriedumu lietā C-164/94 *Aranitis*, *Recueil*, I-135. lpp., 31. punkts; iepriekš minētos spriedumus lietā *Dreessen*, 24. punkts, un lietā *Morgenbesser*, 67. punkts).

46 Tādējādi tas vien, ka pabeigtās tiesību zinātņu studijas, kas saistītas ar pirmās dalībvalsts tiesībām, gan no saņemtās izglītības līmeņa, gan no šajā sakarā ieguldītā laika un pūļu viedokļa var uzskatīt par salīdzināmām ar studijām, kuru mērķis ir sniegt zināšanas, ko apliecina citas dalībvalsts pieprasītā kvalifikācija, pats par sevi šī sprieduma 37. un 39.–41. punktā izklāstītās salīdzinošās pārbaudes ietvaros nevar radīt pienākumu dot priekšroku nevis zināšanām, kas prasītas tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā kandidāts lūdz ļaut viņam piedalīties profesionālajās mācībās, kas vajadzīgas, lai varētu strādāt

kādā no jurista profesijām, bet zināšanās, kas saistītas galvenokārt ar pirmās dalībvalsts tiesībām un ko apliecina kvalifikācijas, kuras iegūtas šajā pēdējā minētajā valstī. Kā iesniedzējtiesa to ir konstatējusi, atbilstoši argumentācijai, kādu pamatā atbalsta K. Pesla, tās galējā variantā nāktos atzīt, ka kandidāts varētu veikt sagatavošanas praksi, kaut arī viņam nav pat visniecīgāko zināšanu ne par Vācijas tiesībām, ne arī vācu valodas zināšanu.

47 Turklāt, tā kā K. Pesla pakārtoti norāda, ka zināšanas Vācijas tiesībās, ko viņš ieguvis savu universitātes studiju programmas laikā Vācijā, *Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern* nepietiekami ņēma vērā, jāatgādina, ka Tiesai šajā gadījumā nav jānoskaidro, vai Vācijas iestādēm ir pamats par nepietiekamiem uzskatīt apliecinošos dokumentus, ko tām iesniedzis K. Pesla.

48 Ņemot vērā iepriekš norādīto, uz pirmajiem diviem jautājumiem ir jāatbild tā, ka EKL 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka zināšanas, kas jāuzskata par atskaites punktu, lai varētu novērtēt izglītības līdzvērtīgumu pēc lūguma, nenokārtojot šim nolūkam paredzētos pārbaudījumus, tieši ļaut veikt jurista profesijām paredzētu sagatavošanas praksi, ir tās, ko apliecina kvalifikācija, kāda ir prasīta dalībvalstī, kurā kandidāts lūdz ļaut viņam veikt šādu praksi.

Par trešo jautājumu

49 Uzdotot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai līdzvērtīguma pārbaudes nolūkā, kas jāveic atbilstoši šī sprieduma 37. un 39.–41. punktam, kaut vai tikai mazliet ir jāpazemina vajadzīgo zināšanu līmenis, kas iegūts par uzņemošās dalībvalsts tiesībām, lai EKL 39. pantam piešķirtu lietderīgo iedarbību.

50 Šajā sakarā, lai EKL 39. pantam būtu lietderīgā iedarbība, netiek prasīts, ka iespējai veikt profesionālo darbību dalībvalstī ir jāizvirza prasības, kas zemākas par tām, kuras parasti ir izvirzītas šīs valsts pilsoņiem.

51 Šī sprieduma 34.–41., 44. un 45. punktā minētajā judikatūrā Tiesa ir atzinusi vajadzību saskaņot prasību par kvalifikācijām, kas nepieciešamas konkrētas profesijas veikšanai, ar prasībām par efektīvu EKL 39. un 43. pantā garantēto pamatbrīvību īstenošanu (šajā sakarā skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Heylens* u.c., 13. punkts).

52 Tādējādi no šīs judikatūras izriet, ka šī sprieduma 39. punktā minētā līdzvērtīguma pārbaude ir jāveic, ņemot vērā visu — gan akadēmisko, gan profesionālo izglītību, uz ko ieinteresētā persona var norādīt, lai novērtētu, vai šo kopējo izglītību kaut vai tikai daļēji var uzskatīt par atbilstošu nosacījumiem, kas ir jāizpilda, lai varētu veikt attiecīgo darbību (šajā sakarā skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 66. un 67. punkts). Ja šajā salīdzinošajā pārbaudē atklājas, ka visa minētā izglītība tikai daļēji atbilst nosacījumiem, uzņemošajai dalībvalstij ir tiesības, kā tas izriet no šī sprieduma 40. punkta, pieprasīt, lai ieinteresētā persona pierāda, ka tā ir ieguvusi trūkstošās zināšanas un kvalifikācijas.

53 Tas, ka uzņemošajai dalībvalstij tādējādi ir jāņem vērā zināšanas, kas tikai daļēji atbilst tām, kuras apliecina šīs dalībvalsts tiesību aktos prasītā profesionālā kvalifikācija, un ko neaplicina pārbaudījumi, kuri veikti pirms šīs kvalifikācijas piešķiršanas, palīdz atvieglot personu brīvu pārvietošanos, kas ir paredzēta EKL 39. pantā. Nepastāvot šādam pienākumam, diploma, kas parasti tiek pieprasīts uzņemošās dalībvalsts pilsoņiem, neesamība varētu radīt izšķirošu šķērslī iespējai strādāt kādā no jurista profesijām šajā dalībvalstī (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Morgenbesser*, 64.–67. punkts).

54 Līdz ar to nevar piekrist K. Peslas argumentācijai, ka EKL 39. pants zaudētu savu nozīmi, ja uzņemošā dalībvalsts varētu pieprasīt kandidātam tādu pašu zināšanu līmeni

par tās tiesībām kā tas, ko apliecina profesionālā kvalifikācija, kura šajā valstī prasīta, lai varētu strādāt minētajās profesijās.

- 55 Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka kopš sagatavošanas prakses sākuma no tiesību zinātņu praktikanta tiek sagaidīts, ka viņš palīdz savam prakses vadītājam un savu praktisko darbību veic viņa uzraudzībā. Šajā nolūkā varētu uzskatīt par būtisku to, ka šim praktikantam pat pirms savu spēju īstenošanas tiesību jomā šādas praktiskās darbības ietvaros ir tāds pats zināšanu līmenis par Vācijas tiesību sistēmu kā tas, ko apliecina pirmais valsts eksāmens obligātajos priekšmetos. Katrā ziņā, ņemot vērā it īpaši izglītības procesa progresīvo raksturu, šķiet ļoti grūti paredzētajā termiņā iegūt zināšanas, kas vajadzīgas, lai, saprātīgi cerot uz veiksmīgu iznākumu, nokārtotu otro valsts eksāmenu tiesību zinātnēs.
- 56 Tomēr, kaut arī EKL 39. pants pats par sevi nenosaka, ka ir jāpazemina zināšanu līmenis par uzņemošās dalībvalsts tiesībām, kas vajadzīgs tādās situācijās, kāda tiek aplūkota pamata prāvā, ir jāatgādina, ka šo pantu nevar interpretēt tā, ka tas liedz dalībvalstīm iespēju prasības par kvalifikāciju padarīt mazāk stingras.
- 57 No tā izriet, ka tad, ja dalībvalsts iestādes izskata citas dalībvalsts pilsoņa lūgumu ļaut viņam piedalīties praktiskajās mācībās, lai pēc tam strādātu reglamentētā jurista profesijā, piemēram, sagatavojošo praksi, EKL 39. pants pats par sevi nenosaka, ka šīs iestādes Kapienu tiesībās paredzētajā līdzvērtīguma pārbaudē pieprasa kandidātam tikai tādu zināšanu līmeni tiesību zinātnēs, kas ir zemāks par tām, kuras apliecina kvalifikācija, kura šajā dalībvalstī pieprasīta, lai varētu piedalīties šādās praktiskās mācībās, taču minētais pants nerada šķērslī šādas kvalifikācijas elastīgai interpretācijai.

- 58 Tomēr svarīgi ir tas, lai praksē daļējas atzīšanas iespēja, kas ir minēta īpaši šī sprieduma 52. punktā, nebūtu tikai fikcija.
- 59 Līdz ar to, ja, salīdzinot attiecīgo kandidātu kvalifikācijas un pieprasītās zināšanas, atklājas tikai daļēja atbilstība, uzņemošajai dalībvalstij ne vienmēr ir tiesības visās šajās situācijās pieprasīt, lai tiktu nokārtoti tāda paša mēroga spēju pārbaudījumi neatkarīgi no plašākām vai ne tik plašām daļēji konstatētajām zināšanām. Tas, ka nav attiecīgi nošķirti priekšmeti, kas tiek aplūkoti šī sprieduma 37. punktā paredzētajā salīdzinošajā pārbaudē, varētu izraisīt to, ka praksē patiesībā tiktu izslēgta daļēja iegūto kvalifikāciju atzīšana, kā rezultātā ieinteresētajām personām būtu jāpierāda, ka tās ir ieguvušas ne tikai trūkstošās zināšanas, bet arī tādas zināšanas, ko atbilstoši prasībām var atzīt minētajā salīdzinošajā pārbaudē.
- 60 Tomēr ir jāprecizē, ka, tā kā veiksmīgi nokārtoti valsts eksāmeni tiesību zinātnēs, piemēram, pirmais valsts eksāmens, ir pierādījums par iegūtām plašām un padziļinātām zināšanām konkrētās tiesību jomās, prasība par nošķiršanu, kas izriet no iepriekšējā punkta, nedrīkst radīt situāciju, ka pietiek ar vienkāršām ierobežotām zināšanām par atsevišķiem šo tiesību jomu aspektiem, lai ieinteresētajai personai būtu pamats lūgt daļēji atzīt viņas kvalifikācijas.
- 61 Pamata prāvā iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai ar *DRiG* 112.a pantu ieviestais režīms, ko piemērojušas kompetentās valsts iestādes, personām, kam ir pietiekami plašas un padziļinātas zināšanas svarīgā tādu priekšmetu apakšgrupā, kas visi kopā tiek aplūkoti minētā panta 1. un 2. punktā paredzētajā salīdzinošajā pārbaudē, piedāvā iespēju tikt atbrīvotām no pienākuma nokārtot visus šī paša panta 3. punktā paredzētos pārbaudījumus.

- 62 Šajā aspektā ir jānorāda, ka, atbildot uz jautājumu, ko Tiesa uzdeva tiesas sēdē, Vācijas valdība norādīja, ka gadījumā, ja kandidāts ir ieguvis, piemēram, zināšanas par Vācijas civiltiesībām, kuras atbilst limenim, kas prasīts *DRiG* 112.a panta 1. un 2. punktā paredzētajā salīdzinošajā pārbaudē, nespējot tomēr pierādīt tāda paša līmeņa zināšanas par Vācijas civilprocesa kodeksu, minētā panta 3. punktā paredzētie spēju pārbaudījumi varētu attiekties tikai uz Vācijas civilprocesaālajām tiesībām.
- 63 Turklāt ir jānorāda, ka *DRiG* 112.a panta 1. punktā paredzētā zināšanu un spēju pārbaude faktiski praksē šķiet mazāk stingra nekā pirmais valsts eksāmens. No lietas materiāliem izriet, ka pretēji personai, kas studējusi un diplomu tiesību zinātnēs ieguvusi Vācijā, citas dalībvalsts izcelsmes kandidātam nav jākārtā ne pārbaudījumi specializētajos priekšmetos, ne mutiskie pārbaudījumi.
- 64 Šajos apstākļos pirmajā mirkli nešķiet, ka atbilstoši režīmam, kas ieviests ar *DRiG* 112. a pantu, iespēja daļēji atzīt iegūtās zināšanas, kas minēta šī sprieduma 52. punktā, būtu tikai fikcija, kuras esamība tomēr ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, kas ir vienīgā, kuras kompetencē ir lemt par valsts tiesību interpretāciju.
- 65 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz trešo jautājumu ir jāatbild tā, ka EKL 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka tad, ja kompetentās dalībvalsts iestādes izskata citas dalībvalsts pilsoņa lūgumu ļaut viņam piedalīties praktiskajās mācībās, lai pēc tam strādātu reglamentētā jurista profesijā, piemēram, sagatavošanas praksi, šis pants pats par sevi nenosaka, ka šīs iestādes Kopienas tiesībās paredzētajā līdzvērtīguma pārbaudē pieprasa kandidātam tikai tādu zināšanu līmeni tiesību zinātnēs, kas zemāks par tām, kuras apliecina kvalifikācija, kas šajā dalībvalstī pieprasīta, lai varētu piedalīties šādās praktiskās mācībās. Tomēr ir jāprecizē, ka, pirmkārt, minētais pants neliedz arī pazemināt prasītās kvalifikācijas un ka, otrkārt, svarīgi ir tas, lai praksē iespēja daļēji

atzīt zināšanas, ko apliecina kvalifikācijas, kuras ieinteresētā persona ir pamatojusi, nebūtu tikai fikcija, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

⁶⁶ Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) EKL 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka zināšanas, kas jāuzskata par atskaites punktu, lai varētu novērtēt izglītības līdzvērtīgumu pēc lūguma, nenokārtojot šim nolūkam paredzētos pārbaudījumus, tieši ļaut veikt jurista profesijām paredzētu sagatavošanas praksi, ir tās, ko apliecina kvalifikācija, kāda ir prasīta dalībvalstī, kurā kandidāts lūdz ļaut viņam veikt šādu praksi;
- 2) EKL 39. pants ir interpretējams tādējādi, ka tad, ja kompetentās dalībvalsts iestādes izskata citas dalībvalsts pilsoņa lūgumu ļaut viņam piedalīties praktiskās mācībās, lai pēc tam strādātu reglamentētā jurista profesijā, piemēram, jurista profesijām paredzētu sagatavošanas praksi Vācijā, šis pants pats par sevi nenosaka, ka šīs iestādes Koptienu tiesībās paredzētajā līdzvērtīguma pārbaudē pieprasa kandidātam tikai tādu zināšanu līmeni

tiesību zinātnēs, kas zemāks par tām, kuras apliecina kvalifikācija, kas šajā dalībvalstī pieprasīta, lai varētu piedalīties šādās praktiskajās mācībās. Tomēr ir jāprecizē, ka, pirmkārt, minētais pants neliedz arī pazemināt prasītās kvalifikācijas un ka, otrkārt, svarīgi ir tas, lai praksē iespēja daļēji atzīt zināšanas, ko apliecina kvalifikācijas, kuras ieinteresētā persona ir pamatojusi, nebūtu tikai fikcija, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]